

Sygnatura akt *XII C 163/17*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 26 lutego 2018 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Małecka

Protokolant: p.o. Stażysty Krzysztof Pawlak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 26 lutego 2018 r. w P.

sprawy z powództwa K. K.

przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Komendanta Komendy Miejskiej Policji w P. i Prezesa Sądu Rejonowego w S.

o zapłatę

1. oddać powództwo;
2. kosztami sądowymi, którego nie miał obowiązku uiścić powód obciąża Skarb Państwa;
3. nie obciąża powoda kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej.

/-/ SSO M. Małecka

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 23 stycznia 2017 r. powód K. K. wniósł pozew przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Komendanta Komisariatu Policji w T. P., domagając się zasądzenia od pozwanego kwoty 90.000 zł za skierowanie wniosku o ukaranie za wykroczenie oraz przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Prezesa Sądu Rejonowego w (...) domagając się zasądzenia kwoty 80.000 zł za wydanie wyroku nakazowego w sprawie o sygn. akt (...) pomimo tego że czyn nie został przez niego popełniony.

W uzasadnieniu powód wskazał, że nie mógł popełnić w dniu 3 grudnia 2014 roku czynu, za który został ukarany, gdyż w tym czasie odbywał karę pozbawienia wolności.

Postanowieniami z dnia 13 kwietnia 2017 r. Referendarz Sądowy zwolnił powoda od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych w całości oraz odmówił ustanowienia pełnomocnika z urzędu. (k. 24 i 25 akt).

W odpowiedzi na pozew z dnia 5 lipca 2017 r. pozwany, zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, wniósł o oddalenie powództwa w całości

i zasądzenie na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa, kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Pozwany zaprzeczył wszystkim twierdzeniom, zarzutom i wnioskom strony powodowej, kwestionując roszczenie co do zasady i co do wysokości. W pierwszej kolejności pozwany wskazał, że właściwym stanoiskiem fisci Skarbu państwa powinien być Sąd Rejonowy w S. oraz Komenda Miejska Policji w P.. Dalej, pozwany wyjaśnił, że w dniu 23 stycznia 2015 roku do KP w T. P. wpłynęło zawiadomienie o popełnieniu wykroczenia, polegającego na kradzieży kosmetyków za kwotę 24,99 zł. W toku prowadzonych czynności ustalono, że sprawcą jest osoba o pseudonimie (...) lub (...), a następnie, że taki pseudonim posiada K. K.. Nadto, uzyskano informację, że wyżej wymieniony przebywa w Zakładzie Karnym we W. od 16 czerwca 2014 roku. W toku przesłuchania w charakterze

obwinionego K. K. przyznał się do zarzucanego mu czynu i wniósł o dobrowolne poddanie się karze. Następnie w dniu 3 grudnia 2015 roku Sąd Rejonowy wydał wyrok nakazowy wobec K. K. i wymierzył mu karę jednego miesiąca ograniczenia wolności. Powód nie zaskarżył wyżej wymienionego wyroku nakazowego i dopiero w dniu 26 stycznia 2017 roku złożył w Sadzie Okręgowym w Poznaniu pismo „wniosek o przywrócenie terminu”, precyzując następnie, że jest to wniosek o „zadośćuczynienie i odszkodowanie”.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 3 grudnia 2014 roku, około godziny 08.20 w markecie (...) w R. doszło do kradzieży jednego zestawu kosmetyków firmy (...) o wartości 24,99 zł na szkodę (...) S.A. z siedzibą w K.. Zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa zostało zgłoszone w dniu 22 stycznia 2014 roku w Komisariacie Policji w T. P. przez M. P. – przedstawiciela handlowego firmy (...) S.A. Sprawca wykroczenia nie został ujęty, gdyż po oddaniu towaru kierownikowi sklepu uciekł. W toku prowadzonych czynności wyjaśniających ustalono, że kradzieży dokonał mężczyzna o pseudonimie (...) lub (...). Następnie wysłano okólnik do innych jednostek policji, celem ustalenia tożsamości tego mężczyzny. Jedna z jednostek policji przekazała informację, że osoba o pseudonimie (...) to K. K.. Ustalono również, że K. K. od dnia 16 czerwca 2014 roku przebywa w Zakładzie Karnym we W..

Dowód: informacja o pobytach i orzeczeniach z dnia 24 kwietnia 2017 roku (k. 101-107); protokół przyjęcia ustnego zawiadomienia o wykroczeniu (k. 124-126); protokół zdarzenia (k. 127); protokół przesłuchania świadka wykroczenia z dnia 7 marca 2015 roku (k. 130); protokół przesłuchania świadka wykroczenia z dnia 9 marca 2015 roku (k. 133-134); protokół przesłuchania świadka wykroczenia z dnia 10 kwietnia 2015 roku (k. 139-140); okólnik z dnia 14 sierpnia 2015 roku (k. 156); pismo Komendy Powiatowej Policji w G. z dnia 21 sierpnia 2015 roku (k. 162); zeznania powoda K. K. (k. 85 i k. 194);

W dniu 17 września 2015 roku K. K. został przesłuchany w charakterze osoby co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie. Powód został obwiniony o to, że w dniu 3 grudnia 2014 roku ok. godziny 8.20 w markecie D. w miejscowości R., ul. (...) dokonał kradzieży zestawu kosmetyków (...) o wartości 24,99 zł. K. K. przyznał się do zarzucanego mu wykroczenia i oświadczył, że podda się dobrowolnie karze jednego miesiąca ograniczenia wolności. Powód własnoręcznie podpisał protokół przesłuchania wraz z pouczeniem o prawach i obowiązkach osoby, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie.

Dowód: protokół przesłuchania osoby co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie (k. 166-170);

W dniu 7 października 2015 roku Komendant Komisariatu Policji w T. P. skierował do Sądu Rejonowego w S. wniosek o ukaranie K. K.. W dniu 3 grudnia 2015 roku Sąd Rejonowy w S.w sprawie o sygn. akt (...)wydał wyrok nakazowy, w którym uznał K. K. za winnego wykroczenia z art. 119 § 1 k.w. i za to na podstawie tego przepisu wymierzył mu karę jednego miesiąca ograniczenia wolności z obowiązkiem świadczenia nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cel społeczny w rozmiarze 40 godzin oraz orzekł wobec obwinionego obowiązek zapłaty równowartości ukradzionego mienia tj. kwoty 24,99 zł na rzecz pokrzywdzonego (...) S.A. z siedzibą w K.. Powód nie zaskarżył powyższego wyroku w związku z czym wyrok stał się prawomocny.

Dowód: wniosek o ukaranie z dnia 7 października 2015 roku (k. 173-175); wyrok nakazowy Sądu Rejonowego w S. z dnia 3 grudnia 2015 roku, sygn. akt(...)(k. 176); potwierdzenie doręczenia powodowi wyroku Sądu Rejonowego w S.z dnia 3 grudnia 2015 roku, sygn. akt(...)(k. 215-216);

W dniu 26 stycznia 2017 roku do Sądu Okręgowego w Poznaniu wpłynęła skarga powoda o stwierdzenie uchybień i fałszywych oskarżeń w związku z wydaniem wobec niego wyżej wymienionego wyroku.

Dowód: pismo powoda zatytułowane „skarga” (k. 206-207);

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych w sprawie dokumentów urzędowych i prywatnych, które uznał za w pełni wiarygodne oraz częściowo zeznań powoda. Zgodnie z treścią art. 244 k.p.c. dokumenty urzędowe stanowią dowód tego co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Zgodnie natomiast z treścią art. 245 k.p.c. dokumenty prywatne stanowią dowód tego, że osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Zgromadzone w sprawie dokumenty nie były kwestionowane przez strony. Również Sąd nie znalazł podstaw, aby kwestionować zgromadzone w sprawie dokumenty urzędowe i prywatne z urzędu. Wiarygodność kserokopii dokumentów również nie budziła wątpliwości Sądu. Mimo, że kserokopia nie jest dokumentem, a stanowi jedynie element twierdzenia strony o istnieniu dokumentu o treści odpowiadającej kserokopii, to w niniejszej sprawie żadna ze stron nie podniosła zarzutów kwestionujących istnienie określonych dokumentów prywatnych czy urzędowych.

Sąd częściowo dał wiarę **zeznaniom powoda**, w zakresie w jakim pokrywają się z wiarygodnym materiałem dowodowym zebrany w sprawie. W szczególności Sąd uznał za wiarygodne zeznania powoda, na okoliczność tego, że w chwili popełnienia czynu, za który został skazany przebywał w zakładzie karnym. Sąd nie dał natomiast wiary zeznaniom powoda, że nie był przesłuchiwany w związku z czynem, za który został ukarany.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Powód domagał się w niniejszym procesie zasądzenia od pozwanego kwoty 90.000 zł tytułem zadośćuczynienia za bezprawne skierowanie wniosku o ukaranie za wykroczenie oraz kwoty 80.000 zł zadośćuczynienia za wydanie przez Sąd Rejonowy w S. wyroku nakazowego w sprawie o sygn. akt(...)

Odpowiedzialność pozwanego wynika z art. 417 § 1 k.c., zgodnie z którym za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. Odpowiedzialność deliktowa Skarbu Państwa, oparta na art. 417 k.c. powstaje wówczas, gdy spełnione są łącznie jej trzy ustawowe przesłanki, tj. bezprawność działania lub zaniechania sprawcy, szkoda oraz normalny związek przyczynowy między bezprawnym zachowaniem sprawcy a szkodą. Zwrócić także należy uwagę, iż kolejność badania przez sąd powyższych przesłanek nie może być dowolna. W pierwszej kolejności konieczne jest ustalenie działania (zaniechania), z którego, jak twierdzi poszkodowany, wynikła szkoda oraz dokonanie oceny jego bezprawności, następnie ustalenie czy wystąpiła szkoda i jakiego rodzaju i dopiero po stwierdzeniu, że obie te przesłanki zachodzą, możliwe jest zbadanie istnienia między nimi normalnego związku przyczynowego.

Wskazać w tym miejscu należy, że rozważając kwestię odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa przewidzianej w art. 417 k.c. należy brać pod uwagę konstytucyjny model tej odpowiedzialności przewidziany w art. 77 Konstytucji, który łączy obowiązek naprawienia szkody jedynie z działaniem obiektywnie niezgodnym z prawem, eliminując znaczenie czynnika subiektywnego w postaci winy sprawcy szkody. Zgodnie z kolei z art. 361 § 1 kpc, zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. W powyższych granicach, w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które

mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono (§ 2 art. 361 kpc). Zauważyć także należy, że przez szkodę w rozumieniu art. 417 kc przepisu należy rozumieć także szkodę niemajątkową, a więc również krzywdę, o której mowa w art. 448 k.c., co w konsekwencji prowadzi do wniosku, że jeżeli źródłem odpowiedzialności jest szkoda pozostająca w normalnym związku przyczynowym z wykonywaniem władzy publicznej, to jest ona oparta na przesłance bezprawności. Utrzymanie jako przesłanki tej odpowiedzialności także czynnika subiektywnego w postaci winy naruszałoby konstytucyjnie ukształtowaną zasadę odpowiedzialności państwa za działania w sferze imperium (por. uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2011 r. III CZP 25/11).

Podstawą prawną żądania zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych jest art. 23 kc i 24 § 1 k.c. w zw. z art. 448 k.c.

Zgodnie z art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne.

W razie dokonanego naruszenia powód może żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. Możliwość taką ustawodawca przewidział w art. 448 k.c. Przepis art. 24 k.c. statuuje domniemanie bezprawności działania naruszającego czyjeś dobro osobiste. Domniemanie bezprawności, które ustanowił ustawodawca w art. 24 kc zwalnia jedynie stronę domagającą się ochrony dobra osobistego od wykazania, że działanie naruszające cudze dobro osobiste było bezprawne. Nie zwalnia natomiast takiej osoby od wykazania, że do naruszenia jej dobra osobistego doszło na skutek działania czy też zaniechania sprawcy.

Jak wynika z przytoczonych przepisów polskie prawo nie przewiduje zamkniętego katalogu dóbr chronionych prawnie. Tym niemniej aby dochodzić zadośćuczynienia za ich naruszenie, nie wystarczy samo wskazanie zdarzenia, które spowodowało to naruszenie, ale także powód musi wskazać jakie konkretnie dobra osobiste zostały naruszone. Przy wyjaśnianiu istoty dóbr osobistych i związanych z nimi praw osobistych dominujący jest pogląd wskazujący, iż przy ocenie czy doszło do naruszenia dóbr osobistych decydujące znaczenie ma nie tyle subiektywne odczucie osoby żądającej ochrony prawnej, ile to jaką reakcję wywołuje w społeczeństwie to naruszenie. Podkreśla się przy tym, że przy ocenie, czy doszło do naruszenia dobra osobistego, którego ochrony domaga się osoba zgłaszająca żądanie należy brać pod uwagę całokształt okoliczności (tak Komentarz do Kodeksu Cywilnego. Księga pierwsza. Część Ogólna Stanisław Dmowski, Stanisław Rudnicki, uwagi do art. 23 k.c. Wydawnictwo LexisNexis, Warszawa 2007). Powód natomiast nie sprecyzował z naruszeniem jakiego dobra osobistego powód wiąże swoje roszczenie.

Przede wszystkim jednak w niniejszej sprawie, Sąd doszedł do przekonania, że powód nie wykazał bezprawności działania Skarbu Państwa. Przede wszystkim zauważyć należy, że Komendant Komisariatu Policji w T. P. skierował do Sądu Rejonowego w S. wniosek o ukaranie albowiem powód przyznał się do zarzucanego mu czynu oraz oświadczył, że zamierza dobrowolnie poddać się karze. Podkreślić przy tym należy, że powód został pouczony o prawach i obowiązkach osoby, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie, co potwierdził własnoręcznym podpisem. Następnie na podstawie przesłanych dokumentów, w tym protokołu z przesłuchania osoby co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie Sąd Rejonowy w Szamotułach w dniu 3 grudnia 2015 roku wydał wyrok nakazowy, w którym uznał K. K. za winnego wykroczenia z art. 119 § 1 k.w. i za to na podstawie tego przepisu wymierzył mu karę jednego miesiąca ograniczenia wolności z obowiązkiem świadczenia nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cel społeczny w rozmiarze 40 godzin oraz orzekł wobec obwinionego obowiązek zapłaty równowartości ukradzionego mienia tj. kwoty 24,99 zł na rzecz pokrzywdzonego (...) S.A. z siedzibą w K.. Powód otrzymał odpis wyroku, ale nie zaskarżył go, tym samym wyrok stał się prawomocny. Nie skorzystał również z innych środków prawnych

pozwalających na wzruszenie przedmiotowego orzeczenia jak np. wznowienie postępowania o którym mowa w art. 540 § 1 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.p.w. Nie ma przy tym znaczenia to, że powód nie był zorientowany jakiego czynu dotyczy jego przesłuchanie w dniu 17 września 2015 roku jak i wyrok z dnia 3 grudnia 2015 roku. Powód choć był pozbawiony wolności powinien wykazać większe zainteresowanie własnymi sprawami. Sąd cywilny nie jest natomiast uprawniony do podważenia prawomocnego orzeczenia sądu karnego. Stąd też sam fakt, że powód był pozbawiony wolności w czasie, gdy doszło do popełniania czynu, za który został ukarany nie jest wystarczający do uwzględnienia powództwa. Powód nie wykazał bezprawności działania pozwanego. W żaden sposób nie dowiódł bowiem bezprawności ukarania go za czyn z art. 119 § 1 k.w., popełniony w dniu 3 grudnia 2014 roku jak i naruszenia poprzez działania pozwanego jakiegokolwiek dobra osobistego.

Wobec powyższego niezasadne okazało się żądanie powoda domagającego się zadośćuczynienia w łącznej wysokości 170.000 zł.

Wobec powyższego, Sąd oddalił powództwo i orzekł jak w punkcie 1 wyroku.

Z uwagi na to, że powód był w całości zwolniony od kosztów sądowych, Sąd w punkcie 2 wyroku, obciążył Skarb Państwa kosztami, których powód nie miał obowiązku ponieść (art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych)(punkt 2 wyroku).

W punkcie 3 wyroku Sąd na podstawie art. 102 k.p.c. nie obciążył powoda kosztami postępowania, ze względu na jego trudną sytuację życiową.

/-/ SSO Małgorzata Małecka

ZARZĄDZENIE

1. proszę odnotować uzasadnienie w kontrolce,
2. odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć powodowi z pouczeniem oraz pełnomocnikowi pozwanego,
3. przedłożyć za 14 dni lub z apelacją.

P., dnia 16 marca 2018r. /-/ SSO Małgorzata Małecka